

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

P8_TA(2018)0034

Rosja – sprawa Ojuba Titiewa i Centrum Praw Człowieka „Memoriał”**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie Rosji – sprawa Ojuba Titiewa i Centrum Praw Człowieka „Memoriał” (2018/2560(RSP))**

(2018/C 463/05)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Rosji, w szczególności rezolucję z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie rządów prawa w Rosji ⁽¹⁾, rezolucję z dnia 13 marca 2014 r. w sprawie Rosji: wyroki dla demonstrantów uczestniczących w wydarzeniach na Placu Bołotnym ⁽²⁾, rezolucję z dnia 23 października 2014 r. w sprawie zamknięcia organizacji pozarządowej Memoriał (laureata Nagrody im. Sacharowa z 2009 r.) w Rosji ⁽³⁾, z dnia 12 marca 2015 r. w sprawie zabójstwa rosyjskiego przywódcy opozycji Borysa Niemcowa i stanu demokracji w Rosji ⁽⁴⁾, rezolucję z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie Ildara Dadina, więźnia sumienia w Rosji ⁽⁵⁾ oraz rezolucję z dnia 6 kwietnia 2017 r. w sprawie Rosji, w szczególności aresztowania Aleksieja Nawalnego i innych demonstrantów ⁽⁶⁾,
- uwzględniając oświadczenie przewodniczących Komisji Spraw Zagranicznych i Podkomisji Praw Człowieka Parlamentu Europejskiego z dnia 12 stycznia 2018 r. wzywające do natychmiastowego uwolnienia obrońcy praw człowieka Ojuba Titiewa,
- uwzględniając art. 5 Powszechnej deklaracji praw człowieka oraz art. 7 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, których stroną jest Federacja Rosyjska i które stanowią, że nikt nie może być poddawany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu,
- uwzględniając oświadczenie UE z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie naruszeń praw człowieka w odniesieniu do Centrum Praw Człowieka „Memoriał” w Rosji oraz oświadczenie rzecznik ESDZ z dnia 11 stycznia 2018 r. w sprawie zatrzymania Ojuba Titiewa, dyrektora Centrum Praw Człowieka „Memoriał” w Republice Czecheńskiej,
- uwzględniając wizytę komitetu Rady Europy ds. zapobiegania torturom w Republice Czecheńskiej Federacji Rosyjskiej w listopadzie i grudniu 2017 r.,
- uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
- uwzględniając deklarację ONZ w sprawie obrońców praw człowieka, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 9 grudnia 1998 r.,
- uwzględniając obowiązującą Umowę o partnerstwie i współpracy ustanawiającą partnerstwo między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi a Federacją Rosyjską, a także zawieszono negocjacje w sprawie nowej umowy między UE a Rosją,
- uwzględniając siódme okresowe sprawozdanie Federacji Rosyjskiej rozpatrywane przez Komitet Praw Człowieka ONZ na 3136. i 3137. posiedzeniu, które odbyły się w dniach 16 i 17 marca 2015 r.,
- uwzględniając wytyczne Rady Europejskiej z dnia 24 czerwca 2013 r. na rzecz promowania i ochrony wszystkich praw człowieka przysługujących lesbijkom, gejom, osobom biseksualnym, transpłciowym i interseksualnym,
- uwzględniając art. 118 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,

⁽¹⁾ Dz.U. C 65 z 19.2.2016, s. 150.⁽²⁾ Dz.U. C 378 z 9.11.2017, s. 250.⁽³⁾ Dz.U. C 274 z 27.7.2016, s. 21.⁽⁴⁾ Dz.U. C 316 z 30.8.2016, s. 126.⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0446.⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0125.

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

- A. mając na uwadze, że Federacja Rosyjska jako pełnoprawny członek Rady Europy oraz sygnatariusz Powszechnej deklaracji praw człowieka i Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, zobowiązała się do przestrzegania zasad demokracji, praworządności i poszanowania podstawowych wolności i praw człowieka; mając na uwadze, że Rosja ma obowiązek przeprowadzenia śledztwa w sprawie przestępstw popełnionych przez władze czeczeńskie, a także dysponuje środkami umożliwiającymi przeprowadzenie takiego śledztwa; mając na uwadze, że Federacja Rosyjska ratyfikowała 11 z 18 międzynarodowych traktatów dotyczących praw człowieka;
- B. mając na uwadze, że Ojub Titiew, dyrektor czeczeńskiego biura Centrum Praw Człowieka „Memoriał” (organizacji praw człowieka uhonorowanej w 2009 r. Nagrodą im. Sacharowa, znanej powszechnie jako „Memoriał”), został aresztowany w dniu 9 stycznia 2018 r. przez policję czeczeńską pod zarzutem posiadania narkotyków; mając na uwadze, że Ojub Titiew zaprzeczył tym oskarżeniom, a organizacje pozarządowe i inni obrońcy praw człowieka potępili je, uznając je za sfabrykowane;
- C. mając na uwadze, że w dniu 25 stycznia 2018 r. Sąd Najwyższy Republiki Czeczeńskiej utrzymał w mocy decyzję Szalińskiego Sądu Rejonowego o pozostawieniu Ojuba Titiewa w areszcie na okres dwóch miesięcy;
- D. mając na uwadze, że znowelizowano kodeks karny Federacji Rosyjskiej i wprowadzono nowy artykuł 212.1, zgodnie z którym można oskarżać osoby w przypadku naruszenia ustawy o zgromadzeniach publicznych, nie zważając na to, że nowelizacja ta ogranicza wolność słowa i zgromadzeń;
- E. mając na uwadze, że władze rosyjskie wykazują tendencję do nieuznawania prawa do wolności zgromadzeń – po pokojowych demonstracjach w dniu 26 marca 2017 r. zatrzymano ponad 1 000 demonstrantów w samej Moskwie, a wielu kolejnych w innych miastach Federacji Rosyjskiej;
- F. mając na uwadze, że w ostatnich latach znacznie wzrosła liczba więźniów politycznych w tym kraju – zdaniem Centrum Praw Człowieka „Memoriał” w 2016 r. było ich 102;
- G. mając na uwadze, że ustawa dotycząca organizacji pozarządowych z 2012 r. poważnie ograniczyła zdolność tych organizacji do prowadzenia prac i działań w sposób niezależny i skuteczny; mając na uwadze, że na mocy tej ustawy rosyjskie Ministerstwo Sprawiedliwości uznało „Memoriał” za „obcego agenta”;
- H. mając na uwadze, że pracujący dla „Memoriału” historyk Jurij Dmitriew należał do zespołu, który odkrył w Sandarmochu masowy grób zawierający ciała ponad 9 000 osób, wśród których znajdowało się wielu przedstawicieli radzieckiej inteligencji; mając na uwadze, że w ostatnich latach „Memoriał” stał się ostatnią niezależną organizacją praw człowieka, która nadal prowadzi działalność w Republice Czeczeńskiej; mając na uwadze, że bardzo prawdopodobne jest, iż ataki na obrońców praw człowieka w Republice Czeczeńskiej, w tym sfabrykowane zarzuty karne wobec Ojuba Titiewa oraz podpalenia w sąsiednich republikach, zostały zorganizowane w odwecie za działania „Memoriału” polegające na ujawnianiu naruszeń praw człowieka w Czeczenii i próbach pociągnięcia do odpowiedzialności winnych tych naruszeń;
- I. mając na uwadze, że w 2009 r. Parlament przyznał stowarzyszeniu „Memoriał” Nagrodę im. Sacharowa za wolność myśli;
- J. mając na uwadze, że w rankingu państw demokratycznych opracowanym przez Economist Intelligence Unit za rok 2017 Rosja znajduje się na 135. miejscu wśród 167 krajów, co oznacza znaczny spadek w porównaniu ze 102. miejscem, jaki kraj ten zajmował w 2006 r.;
- K. mając na uwadze, że duże zaniepokojenie budzą naruszenia praw człowieka wobec osób LGBTI w Czeczenii; mając na uwadze, że Federacja Rosyjska jest sygnatariuszem licznych międzynarodowych konwencji dotyczących praw człowieka oraz – jako członek Rady Europy – europejskiej konwencji praw człowieka, a zatem ma obowiązek zapewnić bezpieczeństwo wszystkim osobom, które mogą być narażone na niebezpieczeństwo; mając na uwadze, że Unia Europejska wielokrotnie oferowała dodatkową pomoc i wiedzę fachową, by wesprzeć Rosję w modernizowaniu i przestrzeganiu porządku konstytucyjnego i prawnego zgodnie ze standardami Rady Europy; mając na uwadze, że Rosja ma obowiązek przeprowadzenia śledztwa w sprawie przestępstw popełnionych przez władze czeczeńskie, a także dysponuje środkami umożliwiającymi przeprowadzenie takiego śledztwa; mając na uwadze, że w Federacji Rosyjskiej homoseksualizm przestał być karalny w 1993 r.;

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

1. wzywa do natychmiastowego uwolnienia dyrektora Centrum Praw Człowieka „Memorial” w Republice Czecheńskiej Ojuba Titiewa, którego zatrzymano w dniu 9 stycznia 2018 r., oficjalnie postawiono w stan oskarżenia i tymczasowo aresztowano w oparciu o sfinansowane zarzuty nielegalnego nabycia i posiadania narkotyków; wzywa rosyjskie władze do zagwarantowania pełnego poszanowania praw człowieka i praw obywatelskich Ojuba Titiewa, w tym dostępu do adwokata i opieki medycznej, integralności cielesnej i godności, a także ochrony przed nękaniami ze strony wymiaru sprawiedliwości, kryminalizacją i niesłusznym aresztowaniem;
2. ubolewa nad oświadczeniem władz czecheńskich potępiającym działalność organizacji i obrońców praw człowieka; zauważa z zaniepokojeniem, że do aresztowania doszło tuż po publicznym wystąpieniu przewodniczącego parlamentu czecheńskiego Magomeda Daudowa, który wydaje się aprobować przemoc wobec obrońców praw człowieka;
3. jest zdania, że aresztowanie Ojuba Titiewa jest przejawem niepokojącego trendu polegającego na aresztowaniu, atakowaniu, zastraszaniu i dyskredytowaniu niezależnych dziennikarzy i obrońców praw człowieka pracujących w Czechenii; zwraca uwagę, że innymi przykładami potwierdzającymi ten niepokojący trend są aresztowania przewodniczącego Konfederacji Narodów Kaukazu Rusłana Kutajewa oraz dziennikarza Żałaudy Geriewa, których skazano na podstawie wątpliwych oskarżeń związanych z narkotykami odpowiednio w roku 2014 i 2016;
4. wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że nikogo nie postawiono przed sądem za zabójstwo poprzedniczki Ojuba Titiewa w „Memorialu” i obrończyni praw człowieka w Czechenii Natalii Estemirowej, którą wprowadzono sprzed domu w Groznym w lipcu 2009 r. i jeszcze tego samego dnia znaleziono martwą od kul w pobliżu wioski Gazi-Yurt w sąsiedniej Inguszetii; wzywa władze rosyjskie do kontynuowania poważnego dochodzenia w sprawie tej zbrodni; przypomina w związku z tym, że jeszcze jeden prawnik i aktywista broniący praw człowieka Stanisław Markielow, znany z zajmowania się nadużyciami w Czechenii, został zastrzelony w centrum Moskwy w 2009 r.;
5. wzywa władze rosyjskie do natychmiastowego zaprzestania niepokojącej serii aresztowań, ataków, zastraszania i dyskredytowania niezależnych dziennikarzy i obrońców praw człowieka pracujących w tym regionie Federacji Rosyjskiej, które stanowią naruszenie ich prawa do swobody wypowiedzi; potępia ataki na obrońców praw człowieka w Czechenii i wzywa Moskwę do ich zaprzestania oraz do zapewnienia obrońcom praw człowieka i organizacjom w Czechenii i innych częściach Federacji Rosyjskiej normalnych warunków pracy;
6. wyraża głębokie zaniepokojenie pogarszającą się sytuacją krytycznego społeczeństwa obywatelskiego w Rosji, w szczególności organizacji, które działają w dziedzinie praw człowieka i swobód demokratycznych oraz krytykują politykę państwa w tych dziedzinach; podkreśla, że „Memorial”, laureat Nagrody im. Sacharowa w 2009 r. i obecnie jeden z najbardziej poważanych głosów w dziedzinie praw człowieka w Rosji, stał się ostatnią niezależną organizacją praw człowieka prowadzącą działalność w Czechenii, dlatego wyraża solidarność i zdecydowane poparcie dla jej wyczerpanej pracy;
7. wzywa władze rosyjskie do ochrony wszystkich obywateli Rosji przed bezprawiem; wzywa władze rosyjskie do natychmiastowego zaprzestania tłumienia wolności słowa w Czechenii i do zapewnienia skutecznych gwarancji bezpieczeństwa ofiarom i świadkom nadużyć oraz do postawienia sprawców nadużyć przed sądem; podkreśla, że Rosja i jej rząd ponoszą ostateczną odpowiedzialność za zbadanie tych czynów, za postawienie sprawców przed sądem i ochronę wszystkich obywateli Rosji przed bezprawiem;
8. zwraca uwagę na jeszcze jeden przykład prześladowania i nękania organizacji praw człowieka w regionie Kaukazu Północnego, którym było podpalenie w dniu 17 stycznia 2018 r. biur „Memorialu” w sąsiedniej Republice Inguskiej oraz mające miejsce 22 stycznia 2018 r. podpalenie przez nieznaną sprawców samochodu należącego do lokalnego biura „Memorialu” w Dagestanie; potępia te ataki i wzywa władze rosyjskie do skutecznego wyjaśnienia tych i innych ataków na własność „Memorialu” oraz gróźb kierowanych pod adresem osób dla niego pracujących, a także do dopilnowania, aby sprawcy zostali pociągnięci do odpowiedzialności;
9. apeluje do władz rosyjskich, aby w trybie pilnym podjęto natychmiastowe, niezależne, obiektywne i gruntowne dochodzenia w sprawie godnej ubolewania sytuacji panującej w Czechenii; wzywa władze czecheńskie i władze Federacji Rosyjskiej do przestrzegania przepisów krajowych i zobowiązań międzynarodowych, praworządności i powszechnych standardów praw człowieka oraz do czuwania nad bezpieczeństwem osób zagrożonych i zapewnienia im swobód demokratycznych;

Czwartek, 8 lutego 2018 r.

10. odnotowuje wniosek „Memoriału” o zbadanie sprawy Titiewa poza Czeczenią;
 11. potępia ataki na inne organizacje społeczeństwa obywatelskiego i organizacje pozarządowe w Czeczenii, w tym ataki i oszczercze kampanie skierowane przeciw organizacji Joint Mobile Group (JMG) zrzeszającej obrońców praw człowieka w Czeczenii, które doprowadziły do wycofania się organizacji z Czeczenii ze względów bezpieczeństwa w 2016 r.;
 12. wyraża głębokie zaniepokojenie doniesieniami o arbitralnych zatrzymaniach i torturowaniu osób uważanych za LGBTI w Republice Czeczeńskiej; wzywa władze, by położyły kres tej kampanii prześladowań oraz umożliwiły międzynarodowym organizacjom praw człowieka przeprowadzenie wiarygodnego dochodzenia w sprawie domniemanych przestępstw; potępia zabójstwa dokonywane przez członków rodziny, tzw. zabójstwa honorowe, i ubolewa, że władze Czeczenii popierają te zbrodnie i do nich zachęcają;
 13. wzywa Komisję, ESDZ i państwa członkowskie do udzielania pomocy osobom, które uciekły z Czeczenii, i do upublicznienia tej kampanii prześladowczej; stwierdza z zadowoleniem, że wiele państw członkowskich przyznało jej ofiarom azyl i wzywa wszystkie państwa członkowskie do kontynuowania lub przyspieszenia procedur rozpatrywania składanych przez ofiary, dziennikarzy i obrońców praw człowieka, wniosków o udzielenie azylu, zgodnie z prawem europejskim i krajowym;
 14. wzywa wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel Unii Europejskiej do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz ESDZ do czuwania nad tym, aby wszystkie sprawy dotyczące osób prześladowanych z powodów politycznych trafiały pod obrady w czasie konsultacji między UE a Rosją dotyczących praw człowieka, kiedy zostaną one wznowione, oraz aby przedstawiciele Rosji obecni na konsultacjach byli formalnie zobowiązani do odpowiedzi w każdej sprawie, oraz wzywa do informowania Parlamentu o rezultacie rozmów z władzami rosyjskimi;
 15. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Radzie Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, prezydentowi, rządowi i parlamentowi Federacji Rosyjskiej, a także władzom Czeczenii.
-